

Objaw Trendelenburga (Trendelenburg sign)

Maciej Purol

Określenie. Opadanie miednicy w pozycji stojącej jedno nogę lub w chodzie w wyniku niewydolności mięśni odwodzicieli stawu biodrowego (pośladkowego średniego i małego).

Technika badania. Pacjent stoi plecami do badającego. Chorego instruuje się, aby stanął na jednej kończynie dolnej, mocno zginając drugą kończynę w stawie biodrowym i kolanowym. Małemu dziecku można wydać polecenie „stań jak bocian na jednej nodze” dla zobrazowania konieczności silnego zgięcia drugiej kończyny. Badanie wykonuje się osobno dla lewej i prawej kończyny.

Objaw dodatni. Po uniesieniu kończyny dolnej obserwuje się opadanie miednicy po stronie niepodpartej, to znaczy kolce biodrowe przednie i tylne znajdują się niżej w porównaniu ze stroną, na której pacjent stoi. Objaw dodatni może wystąpić po jednej lub po obu stronach. W czasie chodu dodatni jednostronny objaw Trendelenburga powoduje charakterystyczne utykanie, cechujące się m.in. uwypuklaniem biodra do boku i brakiem skracania fazy podparcia, a dodatni objaw obustronny – chód określany jako „kaczkowaty” z powodu kolebania się na boki.

Objaw ujemny. Po uniesieniu kończyny dolnej nie obserwuje się opadania miednicy, to znaczy kolce biodrowe przednie i tylne pozostają na jednym poziomie lub nawet unoszą się po stronie niepodpartej kończyny w porównaniu ze stroną, na której pacjent stoi.

Interpretacja. W pozycji stojącej jedno nogę miednica powinna być ustawiona poziomo a w chodzie wykonywać tylko niewielki ruch oscylacyjny w płaszczyźnie czołowej, gdyż jest utrzymywana siłą mięśni odwodzicieli stawu biodrowego (pośladkowego średniego i małego). Opadanie miednicy jest spowodowane osłabieniem siły tych mięśni w wyniku (1) skrócenia odległości między ich przyczepami (rozwojowe lub neurogenne zwicnięcie stawu biodrowego, choroba Perthesa, wysokie ustawienie krętarza większego np. we wrodzonych hypoplazjach bliższego końca kości udowej) lub (2) osłabieniem siły mięśnia przy prawidłowej jego długości (np. przebyte uprzednio operacje tej okolicy, dystrofie mięśniowe). Jeśli badając dziecko nie wskaże się, na której kończynie dolnej ma stanąć, zazwyczaj stanie na silniejszej, co jest dodatkową wskazówką dla badającego.

Zastosowanie. Ocena wydolności mięśni odwodzicieli stawu biodrowego – pośladkowego małego i średniego w chorobach tej okolicy.